

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL GARANTIJŲ DARBUOTOJAMS JŲ DARBDAVIUI TAPUS NEMOKIAM IR
ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ ĮSTATYMO NR. XII-2604 2, 6, 8, 10 IR
11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP-22-1558(3) (22-10769(4))**

2022-11-11 Nr. NV-3198

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: sudaryti palankesnes sąlygas skirti išmokas iš Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo (pailginti kreipimosi laikotarpį; numatyti paveldėjimo galimybę ir kt.)

Esama situacija:

Garantinio fondo lėšos naudojamos darbdavių darbuotojų negautoms priskaičiuotoms su darbo santykiais susijusių pajamų sumoms mokėti.

Ilgalaikio darbo išmokų fondas skirtas užtikrinti papildomas garantijas dėl sumažėjusių išeitinių išmokų, įsigaliojus naujam Darbo kodeksui (nuo 2017-07-01).

Taikant įstatymą praktikoje kyla problemų, nes:

- nėra nustatyta, kokios konkrečiai pajamos yra laikomos susijusiomis su darbo santykiais;
- kreipimosi dėl išmokų terminas (6 mėn.) yra nepakankamas, nes būna atvejų, kai asmuo per vėlai informuojamas, užtrunka, kol surenka reikalingus teisę gauti išmoką pagrindžiančius dokumentus ir kt.;
- nenumatyta išmokų paveldėjimo galimybė, jei asmuo mirė;
- būna atvejų, kai asmenys nesikreipia, nors ir turi teisę gauti išmokas. VSDF informacinių sistemų funkcionalumas leidžia identifikuoti atleidžiamus asmenis, kuriems priklauso ilgalaikio darbo išmokos, ir priklausiančios išmokos galėtų būti paskiriamos be atskiro darbuotojo kreipimosi.

Esmė:

- patikslinama, kad į darbuotojui nesumokėtas su darbo santykiais susijusias pajamas įeina Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nurodytos pajamos¹, nuo kurių atskaičiuoti mokėtini mokesčiai (darbuotojo socialinio draudimo įmokos, pensijų kaupimo įmokos, privalomojo sveikatos draudimo įmokos, gyventojų pajamų mokestis);
- prailginamas kreipimosi dėl ilgalaikio darbo išmokų ir išmokų iš Garantinio fondo laikotarpis nuo 6 iki 12 mėn.;
- nustatoma, kad nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 20 darbo dienų po to, kai gavo informaciją apie darbuotojui iš Garantinio fondo sumokėtą išmokų sumą, įtraukia administratorių į darbdavio kreditorių sąrašą;
- numatoma, kad iš Garantinio fondo darbuotojams sumokėtos išmokų sumos permoką, nustatytą įsiteisėjusia teismo nutartimi ar kreditorių susirinkimo sprendimu, nemokumo administratorius grąžina per 10 darbo dienų nuo administratoriaus sprendimo dėl išmokų grąžinimo gavimo dienos;
- nustatoma, kad išmokų iš Garantinio fondo ir ilgalaikio darbo išmokų sumos, kurių darbuotojas dėl mirties negavo, išmokamos įpėdiniams, kuriems paveldėjimo tvarka perėjo mirusio asmens turtas ir kurie atitinkamai fondų nuostatuose nustatyta tvarka kreipėsi į administratorių;

- suteikiama teisė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatuose nurodytais atvejais ilgalaikio darbo išmokas skirti be atskiro darbuotojo kreipimosi, jei asmens duomenys yra Registre.

Nauda: aiškesnis įstatymo taikymas praktikoje; sumažinama rizika patvirtinti neteisingas darbuotojų reikalavimų sumas; ilgesnis kreipimosi terminas, sudarys galimybes visiems asmenims gauti jiems priklausančias išmokas; sumažinama administracinė našta, susijusi su atskiro prašymo pateikimu; išmokos gavėjo mirties atveju, jam priklausiusias išmokas galės atsiimti paveldėtojai.

Atitiktis Vyriausybės programai: su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimu nesusijęs.

Projektas įtrauktas į Seimo V (rudens) sesijos darbų programą (spalio mėn.).

Derinimas: Projektas svarstytas 2022-09-27 tarpinstituciniame pasitarime, patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir papildomai darbo tvarka suderintas su Teisingumo ir Finansų ministerijomis bei Nemokumo administratorių rūmais.

Atsižvelgiant į projekto svarstymo Seime procedūras ir į tai, kad Vyriausybė turės priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, siūlomų pakeitimų įsigaliojimo data numatyta nuo 2023 m. balandžio 1 d.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektą **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje**.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt

ⁱ darbo užmokestis arba pajamos, gautos iš sporto veiklos, atlikėjo veiklos, ir (ar) pajamos, gautos pagal autorines sutartis, ar kitoks atlygis, neatsižvelgiant į mokėjimo šaltinius, įskaitant ir visus papildomus uždarbius draudėjo apskaičiuojamus apdraustajam už jo atliktą darbą, taip pat priedus, priemokas, apmokėjimą už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą ir budėjimą, už dalyvavimą projektinėje veikloje, išeitines išmokas, kompensacijas už kasmetines, tikslines atostogas (išskyrus nėštumo ir gimdymo atostogas, tėvystės atostogas, atostogas vaikui prižiūrėti), pinigines kompensacijas už nepanaudotas kasmetines atostogas, kompensacijas, mokamas pagal Darbo kodekso 218 straipsnio 4 dalį, ar už prastovos laiką, premijas ir kitas išmokas.